

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμά Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 62

15 Ἰουλίου 2018

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

15 Ἰουλίου 2018

Μνήμη τῆς Δ΄ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου ΟΙ ΔΥΟ ΦΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. Σήμερα, ἀδελφοί, ἡ ἡμερομηνία εἶναι 15 Ἰουλίου. Καί ἡ Ἐκκλησία μας καθόρισε τὴν Κυριακὴ μεταξύ 13ης καί 19ης Ἰουλίου, ὅπως δηλαδὴ εἶναι ἡ σημερινή Κυριακὴ, νὰ ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τῶν θεοφόρων Πατέρων πού συνεκρότησαν τὴν Τετάρτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο στὴν Χαλκηδόνα τὸ 451 μ.Χ. Καί ἦταν 630 περίπου οἱ Πατέρες αὐτοί. Ἡ Σύνοδος αὐτὴ, ἀγαπητοί μου, πολέμησε καί ἀναθεμάτισε τὸν μονοφυσιτισμὸ τοῦ Εὐτυχούς καί διετύπωσε μὲ σαφήνεια τὸ δόγμα περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ νομίζω, καλοὶ μου χριστιανοί, ὅτι δέν καταλάβατε τίποτε ἀπὸ αὐτὸ πού σὰς εἶπα τώρα τελευταία, γιὰ τὸν «μονοφυσιτισμὸ» καί γιὰ τὴν «ἐνωση τῶν δύο φύσεων στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ». Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἡ πίστη μας, τὴν ὁποία διατύπωσαν στὴν Χαλκηδόνα 630 ἅγιοι Πατέρες, αὐτὸ πού γιορτάζουμε σήμερα.

Σὰς τὸ ἔχω πεῖ, χριστιανοί μου, πολλές φορές καί μέ πόνο ὅτι εἶμαστε ἀκατήχητοι. Δέν ξέρουμε τὰ «δόγματα» τοῦ «Πιστεύω» μας. Οἱ αἰρετικοὶ ὅμως μονοφυσῖτες μᾶς κάνουν καί σήμερα ζημιά καί ἐμεῖς δέν ξέρουμε νὰ τοὺς ἀποκρούσουμε. Τότε, τί λέμε «κάτω ὁ Πάπας», ἀφοῦ δέν ξέρουμε νὰ ἀποκρούσουμε τὸ «φιλιόκβε» τῶν παπικῶν; Καί τί πάλι λέμε ὅχι ἐνωση μέ τοὺς μονοφυσῖτες, ἀφοῦ δέν ξέρουμε τί φοβερὴ πλάνη εἶναι ἡ αἵρεσή τους; Οὔτε καί πού ἔχουμε τὸ ἐνδιαφέρον νὰ τὰ μάθουμε αὐτά. Τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν ἀνθρώπων καί αὐτῶν τῶν χριστιανῶν σήμερα εἶναι πολιτικά, οἰκονομικά, πατριωτικά, ἀλλὰ ὄχι θεολογικά. Γιὰ τὸ θέμα πού μιλάω, γιὰ τὴν κατήχηση δηλαδὴ τῶν χριστιανῶν, εἶχαμε μιά καλὴ ἐλπίδα ἀπὸ τὰ Σχολεῖα μας. Γιατί ἡ ἐλληνικὴ παιδεία, ὡς παιδεία Ὁρθοδόξου κράτους, πρέπει νὰ εἶναι «ὁμολογιακὴ», νὰ μαθαίνει δηλαδὴ ὁ μαθητὴς στό Σχολεῖο τὴν Ὁρθόδοξη πίστη του, πού ἡ γιαγιά στό σπίτι του δέν ξέρει νὰ τοῦ τὴν πεῖ. Καί ἔτσι συνέβαινε μέχρι τώρα. Ἀλλὰ ἀπὸ ἐδῶ καί πέρα, μέ τοὺς ἀθέους πού μπλέξαμε – τοὺς ὁποίους σεῖς ψηφίσατε –, καταστρέφεται τὸ εὐγενέστερο καύχημα τῆς χώρας μας, ἡ παιδεία γενικά, ἀλλὰ καταστρέφεται ἰδιαίτερα – καταστράφηκε ἤδη – ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν παιδιῶν μας. Ἐλπίδα μας τώρα ἀπομένουν μερικοὶ εὐσεβεῖς δάσκαλοι καί θεολόγοι στὰ Σχολεῖα μας, οἱ ὁποῖοι δέν θὰ ὑπακούουν σὲ ἄθεσμες καί ἀντίχριστες ἐντολές, ἀλλὰ εὐσυνείδητοι αὐτοί, θὰ κάνουν τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ὁμολογιακό, ὅπως πρῶτα, καί καλύτερα ἀπὸ πρῶτα. Ἔτσι τὰ παιδιά μας θὰ μαθαίνουν στὰ Σχολεῖα αὐτὸ πού πιστεύουμε καί πού γιορτάζουμε σήμερα. Θὰ μαθαίνουν δηλαδὴ γιὰ τὸ Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί τὴν ἐνωση τῶν δύο φύσεων σ' Αὐτό, ὅπως τὸ θέσπισαν στὴν Χαλκηδόνα οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Δ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

2. Ἀλλὰ ἀκοῦστε, ἀδελφοί μου χριστιανοί, καί λίγα λόγια ἀπὸ μένα γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Προσέξτε! Θὰ προσπαθῶ νὰ τὰ πῶ μέ ἀπλότητα ὅσο μπορῶ. Ἀκοῦστε: Ὁ Θεός μας εἶναι Ἁγία Τριάδα. Ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καί τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Τὸ δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδας, ὁ Υἱός, σαρκώθηκε γιὰ τὴν σωτηρία μας στὴν Κοιλία τῆς Παναγίας μας καί ἔγινε ἄνθρωπος. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι στό Πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πού ὡς Θεός εἶχε τὴν θεία φύση, τώρα, μέ τὴν σάρκωσή Του στὴν Παναγία, πῆρε καί ἀνθρώπινη φύση. Ὡστε στό Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τώρα ἔχουμε δύο φύσεις: Μία τὴν θεία φύση, αὐτὴ πού εἶχε στὸν οὐρανὸ μέ τὴν προαιώνια γέννησή Του ἀπὸ τὸν Πατέρα («γεννηθέντα ἐκ τοῦ Πατρὸς πρό πάντων τῶν αἰώνων», λέμε) καί μία τὴν ἀνθρώπινη φύση, αὐτὴ πού πῆρε σὲ κάποιον χρόνον («ἐν χρόνῳ») μέ τὴν παρθενικὴ Του γέννηση ἀπὸ τὴν Μητέρα Παναγία. Δύο φύσεις λοιπὸν στό Πρόσωπο

του Ίησου Χριστού. Ἡ θεία καί ἡ ἀνθρώπινη φύση. Γι' αὐτό καί ὁ Ίησοῦς Χριστός λέγεται «Θεάνθρωπος».

Ἀλλά ἄρχισαν τώρα οἱ μελέτες, γιά τό πῶς ἐνώθηκαν οἱ δύο αὐτές φύσεις στό ἓνα Πρόσωπο τοῦ Ίησου Χριστοῦ. Γιατί, ὅπως ξέρουμε λογικά καί ἀνθρώπινα, σέ ἓνα πρόσωπο ἀρμόζει μία φύση. Ἀλλά ἐδῶ στό ΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΟ τοῦ Ίησου Χριστοῦ ἐνώθηκαν δύο φύσεις! Τό πράγμα φαίνεται θαυμαστό καί παράδοξο. Καί βέβαια τό πράγμα εἶναι θαυμαστό καί παράδοξο, γιατί πρόκειται γιά θαῦμα! Σαρκώθηκε ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ! Αὐτό εἶναι τό μεγαλύτερο θαῦμα! Καί ἀφοῦ πρόκειται γιά θαῦμα, δέν ἐξηγεῖται λογικά καί ἀνθρώπινα, ἀλλά τό κάνουμε δεκτό μόνο μέ τήν πίστη μας. Μερικοί ὅμως λογάδες καί ἐγωιστές («ἐξυπνάκηδες») δέν θέλησαν νά δεχθοῦν τήν ἀλήθεια αὐτή μέ τήν πίστη, ἀλλά θέλησαν νά τήν ἐξηγήσουν μέ τήν λογική. Καί μή μπορῶντας μέ τήν λογική νά ἐξηγήσουν τό πῶς δύο φύσεις σέ ἓνα πρόσωπο, κατέληξαν νά ποῦν: "Ἡ τό πρόσωπο δέν εἶναι ἓνα ἤ οἱ φύσεις δέν εἶναι τέλειες!" Ἐτσι, οἱ μέν, μέ ἀρχηγό τόν Νεστόριο – πού ἦταν, παρακαλῶ, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (!) –, ἔλεγαν ὅτι ὁ Χριστός δέν ἔχει ἓνα πρόσωπο, ἀλλά δύο. "Ἐνα μέ τήν γέννησή Του ἀπό τόν Πατέρα καί τό ἄλλο μέ τήν γέννησή Του στήν γῆ ἀπό τήν Μητέρα. Καί χωρίζαν λοιπόν τά δύο αὐτά πρόσωπα. Ἀλλά ἄλλοι, μέ ἀρχηγό τόν ἀρχιμανδρίτη Εὐτυχῆ, ἔλεγαν ὅτι δέν ἦταν τέλεια ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ· γιατί κατά τήν ἔνωσή της μέ τήν θεία φύση ἀπορροφήθηκε ἀπ' αὐτήν καί δέν μπορεῖ τώρα νά ἐνεργήσει ἀνθρώπινα. Οἱ δεῦτεροι αὐτοί αἰρετικοί ὀνομάστηκαν «μονοφυσίτες», γιατί δέχονταν μία φύση στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τήν θεία μόνο. Ἡ ἀνθρώπινη δέν ὑπάρχει, ἔλεγαν, γιατί ἀπορροφήθηκε ἀπό τήν θεία. Γιά τήν καταδίκη, λοιπόν, τῆς αἵρεσης τοῦ μονοφυσιτισμοῦ ἔγινε ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος στήν Χαλκηδόνα τό 451, πού ἐορτάζουμε σήμερα. Τήν ἄλλη αἵρεση, τήν αἵρεση τοῦ Νεστορίου, τήν εἶχε καταδικάσει ἤδη ἡ Ἐκκλησία μας μέ τήν Γ' Οἰκουμενική Σύνοδο στήν Ἔφεσο τό 431.

3. Ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος ἐκήρυξε δόγμα, πού τό εἶπε «ὄρον», δηλαδή ὅτι εἶναι ὄριο, ὅτι εἶναι σύνορο, πού δέν πρέπει νά τό παραβούμε! Κήρυξε καί διατύπωσε, λοιπόν, ἡ Σύνοδος πρῶτον μέν ὅτι ΕΝΑ εἶναι τό Πρόσωπο τοῦ Ίησου Χριστοῦ, αὐτό τό Πρόσωπο πού ἦταν στους οὐρανοὺς, τό Πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά στό Πρόσωπο αὐτό μέ τήν θεία φύση Του, κατά τήν σάρκωσή Του στήν Παναγία, ἐνώθηκε ἀκεραία καί ἡ ἀνθρώπινη φύση. Δύο φύσεις τώρα στό Πρόσωπο τοῦ Ίησου Χριστοῦ, ἡ θεία καί ἡ ἀνθρώπινη φύση, διάφορες ἢ μία ἀπό τήν ἄλλη, ἀκέραιες καί τέλειες ὅμως καί οἱ δύο. Καί κάθε μία φύση διατηρεῖ τίς ιδιότητές της. Αὐτό ὅμως, τό ὅτι οἱ δύο φύσεις εἶναι διάφορες καί τέλειες – ἀκέραιες, δέν σημαίνει ὅτι εἶναι χωριστές, γιατί ἐνώθηκαν καί οἱ δύο σέ ἓνα Πρόσωπο. Τό ὅτι ὅμως πάλι ἐνώθηκαν οἱ δύο φύσεις σέ ἓνα Πρόσωπο δέν σημαίνει ὅτι συγχύθηκαν καί ἀπετέλεσαν ἓνα νέο κατασκεύασμα, μεικτό ἀπό θεία καί ἀνθρώπινη φύση. Ἀκόμη ἡ Σύνοδος τῆς Χαλκηδόνας, γιά τήν ἀσφάλεια τοῦ «ὄρου» της, διατύπωσε τέσσερα ἐπιρρήματα, πού πρέπει, ἀδελφοί, νά τά μάθουμε ἀπέξω, γιατί ἐκφράζουν τήν πίστη μας. Τά ἐπιρρήματα αὐτά εἶναι: «*Ἀσυγχύτως*», «*ἀτρέπτως*», «*ἀδιαιρέτως*» καί «*ἀχωρίστως*»! Τό «*ἀσυγχύτως*» σημαίνει ὅτι οἱ δύο φύσεις δέν συγχύθηκαν στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά ἔμεινε ἡ κάθε μία τέλεια καί ἀκεραία. Τό ἴδιο σημαίνει καί τό ἄλλο ἐπιρρήμα, τό «*ἀτρέπτως*»· ὅτι δηλαδή οἱ δύο φύσεις ἐνούμενες δέν τράπηκαν στό νά κάνουν ἓνα ἄλλο σύνθετο πράγμα. Καί αὐτό πάλιν δέν σημαίνει ὅτι οἱ δύο φύσεις στόν Χριστό εἶναι χωρισμένες καί διαιρεμένες. "Ὁχι! Ἐνώθηκαν «*ἀδιαιρέτως*» καί «*ἀχωρίστως*», ὅπως λένε τά δύο τελευταῖα ἐπιρρήματα.

4. Μέ τόν ὄρο της αὐτό, ἀγαπητοί μου, ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος μᾶς ἔδωσε ἓνα σωστό καί γλυκό Χριστό, ὅπως καί ἔτσι εἶναι ὁ Χριστός μας πού πιστεύουμε καί ἀγαπᾶμε! Γιατί ὁ Εὐτυχῆς, πού ἔλεγε ὅτι ἡ θεία φύση ἀπερρόφησε τήν ἀνθρώπινη φύση, εἶναι σάν νά ἔλεγε: «Ἄνθρωπε, μήν πλησιάσεις τόν Χριστό, μήν πᾶς μαζί του, γιατί θά σέ «ἀπορροφήσει», θά σοῦ καταστρέψει τήν λογική καί ὅλα τά ἀνθρώπινα αἰσθήματά σου»!... Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία μας, ἀδελφοί χριστιανοί, μᾶς λέγει ὅτι κοντά στόν Ίησου Χριστό κρατᾶς καί ἐξευγενίζεις τήν ἀνθρωπιά σου καί θεώνεις τό εἶναι σου, χωρίς νά τό καταστρέψεις.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας